

Съдържание

ВЪВЕДЕНИЕ	9
ЧАСТ I. ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКА БАЗА	13
I.1. ПОНЯТИЕН АПАРАТ	13
I.1.1. Основни използвани термини	13
I.1.2. Съкращения	16
I.1.3. Използвани буквени означения при описанието на състоянието, в което са открити скелетите на погребаните индивиди.....	16
I.2. ПОГРЕБАЛЕН ОБРЕД В НЕКРОПОЛИТЕ	20
I.2.1. Некропол Дуранкулак	22
I.2.2. Халколитен некропол Варна I (ХНВІ).....	57
I.2.3. Халколитен некропол Варна II.....	106
I.2.4. Халколитен некропол Варна III	107
I.2.5. Халколитен некропол Девня	107
I.2.6. Некропол в курорта „Св. св. Константин и Елена“ („Дружба“)	109
I.2.7. Гроб в местността Батарейта, Варна	109
I.2.8. Провадия – Солницата	109
I.2.9. Некропол при селищна могила Голямо Делчево	112
I.2.10. Некропол при Козарева могила	114
I.2.11. Некропол при селищна могила Винаца	118
I.2.12. Некропол при селищна могила Смядово	120
I.2.13. Некропол Сушина	123
I.2.14. Некропол Градище	123
I.2.15. Некропол при селищна могила Ловец	125
I.2.16. Некропол в град Търговище	126
I.2.17. Некропол при селищна могила Поляница	127
I.2.18. Некропол Овчарово	129
I.2.19. Некропол Омуртаг – Пчелина	129
I.2.20. Некропол при с. Лиляк, Търговищко	130
I.2.21. Некропол при селищна могила Радинград	131
I.2.22. Некропол при селищна могила Демир баба теке, Исперих	132
I.2.23. Некропол при селищна могила Кошарна	133
I.2.24. Некропол при с. Каменово, Кубратско	135
I.2.25. Некропол до с. Кривня, Русенска област	138
I.2.26. Единичен гроб от Помощица, Търговищка област	138

I.2.27. Погребения в некропола при Берекетската могила	138
I.2.28. Погребение в местността Синорски гробища, с. Рупките, Чирпанско ...	138
I.3. ЧОВЕШКИ ОСТАНКИ В ГРАНИЦИТЕ НА СЕЛИЩА	139
I.3.1. Погребения в селищна могила Балбунар (Кубрат)	139
I.3.2. Погребения в Русенската селищна могила	139
I.3.3. Човешки останки в селищна могила Хотница	145
I.3.4. Човешки останки в селищна могила Петко Каравелово	145
I.3.5. Погребения от Телиш – Лъга	145
I.3.6. Погребения в селищна могила Окръжна болница – Стара Загора	147
I.3.7. Човешки останки в селищна могила Юнаците	147
I.3.8. Погребения в селищна могила при с. Нова Надежда	151
I.4. ХРОНОЛОГИЯ НА ХАЛКОЛИТНИТЕ НЕКРОПОЛИ	151
I.4.1. ^{14}C дати от Дуранкулак	151
I.4.2. ^{14}C дата от Варна II	154
I.4.3. Проблеми с абсолютната хронология на ХНVI	154
I.4.4. ^{14}C дати от некропол Градище.....	160
I.4.5. ^{14}C дати от некропол Смядово	160
I.4.6. ^{14}C дати от скелети от хоризонт VI в селищна могила Юнаците	161
I.4.7. ^{14}C дати от некропол Телиш – Лъга	161
I.4.8. ^{14}C дати от некропол Провадия – Солницата.....	162
ЧАСТ II. ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА РЕКОНСТРУКЦИЯ НА ПРАИСТОРИЧЕСКОТО ОБЩЕСТВО ЧРЕЗ ДАННИТЕ ОТ НЕКРОПОЛИТЕ	163
II.1. ТЕОРЕТИЧНА ПОСТАНОВКА НА ПРОБЛЕМА	163
II.1.1. Доколко пълно и точно съществуващите в обществото отношения са отразени в погребалния обред	163
II.1.2. Каква част от първоначалната информация е достигнала до нас	164
II.1.3. Доколко днешният изследовател може да „разгадае“ мотивите за едно или друго действие	168
II.2. ПРОБЛЕМИ, СВЪРЗАНИ С РЕКОНСТРУКЦИЯТА НА ХАЛКОЛИТНОТО ОБЩЕСТВО ОТ ТЕРИТОРИЯТА НА БЪЛГАРИЯ ВЪЗ ОСНОВА НА ДАННИТЕ ОТ НЕКРОПОЛИТЕ	170
II.2.1. Фактори, влияещи върху оформянето на погребалния комплекс	170
II.2.2. Оценка на стойността на предметите	171
II.2.3. Оценка на погребалния инвентар	179
II.2.4. Доколко погребалният инвентар може да е указание за занаятото на починалия	186
II.2.5. Проблемът с детските погребения	194
II.2.6. Възможността за археологическо определяне на пола	205
II.2.7. Проблемът за т. нар. „послесмъртни трепанации“	208
II.2.8. Има ли „регионални“ и „надрегионални“ некрополи	210

ЧАСТ III. НАСЕЛЕНИЕТО	212
III.1. ЕТНОКУЛТУРНА ОБСТАНОВКА И ЕТНОКУЛТУРНИ ПРОЦЕСИ	
ПРЕЗ V ХИЛ. ПР. ХР.	212
III.1.1. Етнокултурна обстановка в началото на V хил. пр. Хр.	212
III.1.2. Етнокултурни процеси на територията на България	
през първата половина на V хил. пр. Хр.	217
III.2. ХОРАТА	230
III.2.1. Физически характеристики	230
III.2.2. Патологии	234
III.2.3. Продължителност на живота	235
III.2.4. Облеклото	238
III.3. СЕМЕЙСТВОТО	258
III.3.1. Брачни отношения през халколитната епоха	258
III.3.2. Мъжът и жената	265
III.3.3. Децата	272
III.3.4. Хомосексуалност	279
ЧАСТ IV. ОБЩЕСТВОТО	280
IV.1. ОБЩИ ЧЕРТИ И РАЗЛИЧИЯ НА ПОГРЕБАЛНИЯ ОБРЕД	
В РАЗЛИЧНИТЕ АРХЕОЛОГИЧЕСКИ КУЛТУРИ	281
IV.1.1. Ранен-среден халколит	281
IV.1.2. Късен халколит	283
IV.2. ДАННИ ЗА СТРУКТУРАТА НА ОБЩЕСТВОТО	289
IV.2.1. Развитие на общността, населявала района на „Големия остров“	
при с. Дуранкулак	289
IV.2.2. Данни за родовата структура на обществото, оставило некропол	
Дуранкулак	291
IV.2.3. Данни за структурата на обществото, оставило ХНВІ	294
IV.2.4. Данни за структурата на обществото, оставило некропола	
при Козарева могила	298
IV.3. ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ НА ОБЩНОСТИТЕ	
ПРЕЗ КЪСНИЯ ХАЛКОЛИТ	300
IV.3.1. Данни за занятия в халколитното общество	300
IV.3.2. Данни за игри през халколита	316
IV.4. СОЦИАЛНО РАЗВИТИЕ	317
IV.4.1. Медните изделия от халколита като индикатор за икономическото	
развитие на отделните селища	317
IV.4.2. Социална стратификация в халколитното общество	319
IV.4.3. Възможности за съпоставяне на социално-икономическото развитие	
на отделните култури на базата на данните от погребенията	330
IV.4.4. Организация на обществото през V хил. пр. Хр.	334

IV.5. ДУХОВЕН ЖИВОТ	338
V. СЪДБАТА НА ХАЛКОЛИТНОТО НАСЕЛЕНИЕ	340
VI. ЖИВОТЪТ ПРЕЗ V ХИЛЯДОЛЕТИЕ ПР. ХР. – ДОКОЛКО МОЖЕМ ДА ГО ОПОЗНАЕМ	349
ЦИТИРАНА ЛИТЕРАТУРА	353
SUMMARY	379
ТАБЛИЦИ	415
ГРАФИКИ	539
ОБРАЗИ	555